

Dramatická výchova směrem k divadelnímu tvaru

Scénář

Vypracovala: Kateřina Donéeová
UČO: 253031
Studijní obor: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ
Studijní rok: 2009/2010

Předloha:

Macourek, Miloš: Pohádky. Nakladatelství pro děti a mládež: Praha, 1985. 168 str.
Ilustrace Adolf Born.

Pohádka:

Barborka a cucavé bonbóny

Byla jedna holčička, jmenovala se Barborka a ta měla v puse plno maličkých bílých zoubků, jeden hezčí než druhý. Ráno si je čistila červeným kartáčkem a říkala jim, počkejte, uvidíte, jaké dobroty vám dám dneska ke kousání. Jenom žádné vánočky nebo rohlíky namáčené do kávy, říkaly zoubky a Barborka se smála, co vás to napadá, to já přece nejím, to má ráda moje babička. A dávala zoubkům ke kousání chleba s máslem a telecí maso a maličké zoubky kousaly a kousaly a to je velice bavilo, protože zuby jsou opravdu ke kousání. A večer, než šla Barborka spát, zase je čistila červeným kartáčkem a ptala se, jak se jim to dnes líbilo. To víš, že se nám to líbilo, říkaly zoubky Barborce, chléb měl tak pěkně vypečenou kůrku a to nás baví, protože můžeme pořádně kousat a vůbec se nenudíme. Tak vidíte, říkala jim Barborka a pak se na ně do zrcadla usmála a zoubky se usmály na ni a všichni šli spát. Ale jednou přišla na návštěvu teta Cecilie a přinesla Barborce veliký sáček, plný cucavých bonbónů. A Barborka řekla, děkuji, tetičko Cecilko, udělala jsi mi velikánkou radost. Ale zoubky neměly vůbec žádnou radost, když se v puse objevil cucavý bonbón od tetičky Cecilie, zoubky si říkaly, co s tím, to není nic ke kousání, co budeme dělat, abychom se nenudily? A tak si řekly, že si budou na něco hrát, třeba na schovávanou. Nejdřív se ale musíme rozpočítat, řekl jeden malý zoubek, a ostatní přikývly, správně, nejdřív se rozpočítáme. Tak se nejdřív rozpočítaly, a jak to při rozpočítávání bývá, jeden z nich vypadl. Jeden z vás chybí, řekla Barborka, když si čistila zuby červeným kartáčkem, jeden z vás mi vypadl, co to má znamenat? Co by to mělo znamenat, řekly zoubky, cucala jsi celý den bonbóny, neměly jsme co dělat, tak jsme si hrály na schovávanou, a protože se přitom musí rozpočítávat, tak jsme se rozpočítávaly a jeden vypadl. Příště nic takového nedělejte, řekla Barborka, ale zoubky nebyly jen tak potichu a jeden, který byl až docela vzadu, Barborce řekl: Dobrá, Barborko, ale ty přestaň jíst cucavé bonbóny, jinak se zase budeme nudit. Co je tohle za hubatou řeč, řekla Barborka a velice se zamračila, cucavé bonbóny mi chutnají, přinesla mi je tetička Cecilka a mám jich plný sáček. Budu je jíst tak dlouho, dokud je nesním. A opravdu jedla jeden za druhým a zoubky se nudily, a tak si zase hrály na schovávanou a zase se rozpočítávaly, a jak se rozpočítávaly, vždycky některý vypadl, a než Barborka snědla celý sáček cucavých bonbónů, všechny zuby byly pryč, jeden se stal zubem v klíči, jiný zubem v hřebenu, jenom vpředu zbyl jeden malý bílý zoubek a ten se na Barborku smutně díval. A Barborka se na něho také smutně dívala a řekla mu: Ty mi už nevypadneš, vid'? Asi ne, řekl zoubek, nemám se s kým rozpočítávat. To je dobře, řekla Barborka, už nemám žádný cucavý bonbón, teď už budu zase jíst chléb s máslem a telecí maso a taky syrové kedlubny. Ty jsi ale hloupá, Barborko, řekl zoubek, cožpak si myslíš, že na to stačím? To by nás muselo být víc. Teď budeš muset jíst jenom vánočky a rohlíky namáčené v kávě. A Barborka si myslela, to je tedy pěkná věc, to já přece nemám ráda. Ale nedalo se nic dělat. A tak Barborka sedávala s babičkou a jedla vánočku a rohlíky namáčené v kávě, a když přišla jednou na návštěvu tetička Cecilie, zůstala stát ve dveřích jako sloup a řekla, to jsem blázen, kde se tady vzaly dvě babičky?

Výběr tématu a způsob práce:

Již při samotném čtení mi hlavou probleskly nápady, jak by se dala tato pohádka dramaticky ztvárnit, především jsem si v duchu představila bonbóny – lidi, kteří se rozpočítávají, a pak jeden z nich vypadne – třeba spadne ze židle, zmizí za oponou, nebo smutně odejde ze scény. Právě touto personifikací a antropomorfizací zaujme výše zmíněný text snad každého.

Žánr:

Komedie

Postavy:

- Barborka
- 10 osob představující bonbóny
- babička Růženka

Vzhled postav:

- Babička – Herečka ztvárňující babičku by měla být menší postavy, s bílou parukou a uvázaným šátkem na hlavě – dodá na intenzitě. Velice důležitý je výběr oblečení, které seženeme buď v second handu, nebo od našich skutečných babiček. Nezapomenout na bačkory s bambulí. ☺
- Barborka – Milá dívka s culíkem. Opět doporučuji herečku menší postavy – mohly by být s babičkou stejně velké. Kostým první scény: pyžamo, papuče, rozčuchané vlasy. Kostým druhé scény: džíny, triko, boty, vlasy do culíku.
- Zuby – Herci různých postav, malí, velcí, tlustí, hubení, mladí, staří,... Na sobě budou mít ušité „kostýmy“ z prostěradel, které budou dlouhé až na zem. Na nohách budou mít bílé ponožky! Mohou mít i bílé rukavice na rukách a bílé čepice na hlavě, ale netřeba herce trápit jejich vlastním potem, až v tom budou sedět na jevišti.

Rozložení scény:

V pravé části jeviště bude do kruhu postaveno deset židlí. V levé části budou vedle sebe dvě židle.

Rekvizity:

- 12 židlí: deset pro „zuby“, jedna pro babičku, jedna pro Barborku
- stůl a na něm ubrus
- talíř
- dva hrnky
- chleba namazaný máslem
- balíček Bonparů
- zrcátko
- červený kartáček na zuby

Technické požadavky:

Jeviště jakéhokoli stylu (malé, velké, hala, alžbětinské divadlo, amfiteátr,...). Nedoporučuji arénu ani ring, natož pak rozptýlené bodové jeviště.

Přirozené, nenásilné osvětlení.

Použité metody:

Klasické dramatické ztvárnění.

Scénář:

Scéna 1

Na scénu přichází babička. Usedne ke stolu a začne si namáčet do hrnku vánočku. Jí a nic neříká.

Po ní vchází na jeviště Barborka, usedá vedle babičky na židli a zívá. Protáhne se, protře si oči a říká:

„Dobré ráno, babičko.“

Babička šiřlavě: „Doblé láno.“

Barborka uchopí krajíc chleba do ruky a jí. Až obě vše sní, pohladí se na břicho, usmějí a odchází pryč ze scény.

Barborka se vrací sama na scénu s kartáčkem v puse a čistí si zuby. Potom vytáhne z kapsy zrcátko a dívá se se zalíbením na své zuby. Po celou dobu sedí v pravé části jeviště na židličce její „zuby“, které se zvedají a společně objímají Barborku.

Barborka: „Vy jste tak krásné zoubky. Nemůžu se na vás vynadávat.“

Zoubek č.1: „Děkujeme. Jsi na nás moc hodná, Barborko, hezky se o nás staráš.“

Barborka: „Chutnal vám dnešní chleba?“

Zoubek č.2: „To víš, že chutnal. Mňam mňam.“

Barborka odchází ze scény a loučí se se zoubky. „Musím do školky. Papa“

Scéna 2

Zuby usedají zpět na své židle a mlčí.

Barborka se vrací na scénu s balíčkem bonbónů v ruce. Pro sebe si říká: „Ta teta Cecilka opravdu ví, co mám ráda. Dám si jahodový nebo citrónový? Hmmm, jahodový.“

Usedne na židli, vytáhne jeden bonbon, rozbalí jej a strčí do pusy. Cumlá bonbon a nic neříká.

Jeden zub se podívá na Barborku a nahlas promluví směrem ke svým kamarádům: „No toto.“ Po něm se zvedne druhý zub a frází opakuje: „No toto.“ Tak si postupně stoupne všech deset zubů a s rukama v bok se dohadují, co budou dělat.

Zub č.1: „Začínám se nudit, vážení. Chtělo by to vymyslet nějakou hru.“

Zub č.2: „Jojo, máš pravdu.“

Zub č.3: „Zahrajeme si třeba na schovávanou.“

Zuby sborově: „Ano, ano.“

Zub č.2: (ukazuje po jednom na své kamarády) „Ententyky, dva špalíky, čert vyletěl z Ameriky, bez klobouku bos, narazil si nos. Boule byla veliká, jako celé Af-ri-ka.“

Zub, na kterého padne poslední slabika, se zatváří smutně, vezme svou židli do ruky a se sklopenou hlavou odchází pryč ze scény.

Zub č.2: (ukazuje po jednom na své kamarády) „Ententyky, dva špalíky, čert vyletěl z Ameriky, bez klobouku bos, narazil si nos. Boule byla veliká, jako celé Af-ri-ka.“

Zub, na kterého padne poslední slabika, se také zatváří nešťastně, uchopí židli, na které seděl, do ruky a se sklopenou hlavou odchází ze scény. A tak se to stále opakuje, dokud nevypadne pět zubů.

Sednou si zpět na svá místa.

Zub č.2: „Už jsem unavený, chvílku si odpočineme.“

Barborka, která po celou dobu seděla u stolu a cucala sladké bonbóny, vytáhne zrcátko a s údivem povídá: „Co se to stalo?“

Přichází k zoubkům a povídá: „Kde mám svých pět zubů?“

Zub č.1: „Kde, kde, odešly. Jsem hráli hru a pravidla jsou pravidla.“

Barborka našťvaně: „Jakou hru, co to má znamenat? Už žádnou hru nehrajte, tohle se nedělá.“

Zub č.2: „Dobrá, Barborko, ale ty přestaň jíst cucavé bonbóny, jinak se zase budeme nudit.“

Barborka zamračeně: „Cucavé bonbóny mi chutnají, přinesla mi je tetička Cecilka a mám jich plný sáček. Budu je jíst tak dlouho, dokud je nesním.“

Barborka usedá opět ke stolu, řekne „Pche.“ a jí další bonbón.

Zuby sedí tentokrát na svých židlích a ten, co předtím rozpočítával, opět zpustí svou: „Ententyky, dva špalíky, čert vyletěl z Ameriky, bez klobouku bos, narazil si nos. Boule byla veliká, jako celé Af-ri-ka.“ Na koho to padne, stoupá si, bere židli do ruky a odchází. Takto se vyloučí ze scény čtyři zuby až zbude jen jeden.

Barborka se zrcátkem v ruce: „Ale nééé, další zoubky mi vypadly. Jak je to možné.“

Barbora přichází ke zbylému zubu a povídá: „Ty mi už nevypadneš, vid’?“

Zub: „Asi ne, nemám se s kým rozpočítávat.“

Barborka: „To je dobře, už nemám žádný cucavý bonbón, teď už budu zase jíst chléb s máslem a telecí maso a taky syrové kedlubny.“

Zub: „Ty jsi ale hloupá, Barborko, cožpak si myslíš, že na to stačím? To by nás muselo být víc. Teď budeš muset jíst jenom vánočky a rohlíky namáčené v kávě.“

Scéna 3

Zub sedí sám na židli a tváří se velmi, ale opravdu velmi nešťastně. Občas si jen tak pro sebe povzdechne.

Barborka se vrací ke svému stolu.

Na jeviště přichází babička s vánočkou v podpaží.

Položí ji na stůl, ulomí kus, namočí ho do hrnku a sní. Ulomí druhý kus, namočí, sní. Takto se to opakuje ještě jednou.

Barborka mezitím změnila výraz tváře a pusy v takový ten „propadlý“ – jako když si důchodce vyndá z pusy protězu. Smutně pohlíží na babičku, povzdechne si: „Aaaaach jo“, uchopí do ruky vánočku, podívá se na babičku a zeptá se: „Můžu?“.

Babička jen kývne hlavou.

Barborka ulomí kus vánočky, namočí jej v babiččiným hrnku a s odporem ho dá do pusy. Ušklíbne se a opět nahlas povzdechne: „Aaaaach jo.“

Herci zůstávají ve stronzu.

Světla se postupně ztlumí, až celou místnost zahálí tma.

Konec

Zahřívací hry:

1.) Účastníci představení chodí nesystematicky po místnosti a napodobují čištění si zubů. Ve chvíli, kdy vedoucí skupiny vysloví „bonbón“ všichni se zastaví a na pár vteřin naznačí, že je bolí zub. Opět se rozcházejí a „čistí si zuby“. Vedoucí skupiny zakřičí „mrkev“ a všichni radostí povyskočí. Střídáme slova „zdravá“ (ovoce, zelenina, maso, sýr atd.) s „nezdravými“ (veškeré sladkosti, limonády atd.) a podle toho na ně reagujeme. Když se nám slovo jeví jako „dobré“, uděláme radostný pohyb se zapojením citoslovce „jupíííí“, když je tomu naopak, imitujeme bolest a naříkáme.

2.) Krátká scénka. Část dvojic zahraje pantomimou návštěvu tety, která na oslavu narozenin přinese samou zeleninu a ovoce + reakci na ni (radostnou/neradostnou), druhá skupina ztvární podarování milou tetičkou Cecilkou v podobě obrovského dortu + reakci na ni (radostnou/neradostnou).

3.) Vyřazovací hra: Všichni sedí s překříženýma nohama v kruhu. Vedoucí skupiny ve svém projevu střídá tři jména: Cecilka, Barborka, Růženka. Vyslovení jména Cecilka znamená posunutí se o jedno místo doprava, vyslovení jména Barborka o jedno místo doleva a jméno Růženka značí přesunutí se na protější stranu. Kdo to slete, je vyřazen ze hry. Poslední trojice dostane balíček

bonbónu. (Je to sice v rozporu s pohádkou, která děti nabádá ke zdravému životnímu stylu a péči o svůj chrup, ale myslím si, že mrkev by takovou radost neudělala. ☺)